

Fascinatie voor vilt

Truus Gubbels

Wie de openbare bibliotheek te Amsterdam naast het Centraal Station binnenloopt, ziet een enorme rode vilten wandbespanning van 60 vierkante meter die de hele muur aan de linkerkant bedekt. Textielkunstenaar Claudy Jongstra (1963) is gefascineerd door vilt en de technische mogelijkheden van dit materiaal.

De fascinatie van de kunstenaar voor vilt begon in het Nederlands Textielmuseum te Tilburg, waar ze in de jaren negentig een tentoonstelling van Mongoolse vilten tenten zag. Ze raakte onder de indruk van het materiaal en begon ermee te experimenteren. Ze ging stoffen maken waarin wol is gecombineerd met allerlei materialen, zoals zijde en organza.

De kunstenaar woont en werkt in Amsterdam, maar heeft rond haar boerderij en atelier/studio in Spannum, een Fries dorp met nog geen 300 inwoners, een eigen kudde schapen waarvan ze de wol betreft. In haar hortus botanicus kweekt ze historische plantenrassen die de basis vormen van de verfstoffen waarmee ze het vilt kleurt. Voor Jongstra is het respect voor de natuur uitgangspunt voor haar werk. Ze combineert in haar eigentijdse ontwerpen duurzaamheid, traditioneel ambacht en kunst op een unieke manier.

Star Wars

Haar internationale faam stijgt snel. Fameuze modeontwerpers zoals Donna Karan, John Galiano, Christian Lacroix en Viktor & Rolf gebruikten Jongstra's stoffen in hun collecties. Ook de Jedi-mantels in *Star Wars episode 1: The Phantom Menace* zijn door Jongstra ontworpen. Maar zij maakt bij voorkeur grote installaties voor openbare gebouwen over de hele wereld. Daarmee heeft ze vilt ontdaan van zijn oubollige imago en het gemaakt tot een modern en geliefd materiaal in de ontwerpwereld. Ze werkt veel samen met bekende (interieur) architecten, onder wie Jo Coenen, Hella Jongerius, Claus en Kaan en OMA (Rem Koolhaas) en Marcel Wanders.

Naast de wand in de Amsterdamse openbare bibliotheek heeft ze onder andere de wandbekleding gemaakt voor het Catshuis te Den Haag en de bekleding voor het poppenhuis van Petronella Oortman in het Rijksmuseum. Ook werkt ze aan een opdracht voor het nieuwe Fries Museum in Leeuwarden en voor de Barnes collectie in Philadelphia in de Verenigde Staten.

Behalve monumentale opdrachten had Jongstra exposities op toplocaties als de Biënnale van São Paulo, de Nederlandse ambassade in Berlijn, *Fashioning Felt* in New York en *Talking textiles* in Milaan. Het ontwerpen vindt meestal in haar studio plaats, maar voor het maken van een kunstwerk voor het Lincoln Center for the Performing Arts in New York in 2010 was haar atelier te klein en huurde ze een sporthal in de buurt van haar woonplaats.

Truus Gubbelsis redacteur van *Boekman***Waddengoud**

Jongstra laat haar kunst ook zien in een leegstaand kerkje in Peins, waar ze opdrachtgevers en bezoekers op afspraak ontvangt. Naast opdrachten in de openbare ruimte neemt ze ook met autonoom werk deel aan tentoonstellingen, zoals in 2011 samen met Marc Mulders in de abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven in Berkel-Enschot en een solotentoonstelling in het World Economic Forum Davis in januari 2012 in Zwitserland. In 2008 is ze onderscheiden met de Prins Bernhard Cultuurfondsprijs voor Toegepaste kunst en Bouwkunst en in 2010 met de Oermateriaal prijs van 15.000 euro voor duurzaam en innovatief materiaalgebruik.

Jongstra heeft een voorbeeldfunctie in de kunstwereld met haar uitgangspunt van duurzaamheid, maar voor haar is respectvol omgaan met de natuur vanzelfsprekend. De producten zijn niet ver van huis te vinden. De teelt van inheemse verplanten kan de biodiversiteit in het Waddengebied verhogen en krijgt het keurmerk 'waddengoud', als duurzaam product uit het Waddengebied. In haar werk gaat zachte kunst samen met een hard agrarisch bestaan, filosofie met ambachtelijkheid en artistieke actie met praktische arbeid.

In september 2011 kreeg Jongstra een Duurzaam Lintje, ontworpen door beeldend kunstenaar Iris Le Rütte, de enige onderscheiding in Nederland voor personen die zich voor duurzaamheid hebben ingespannen. In 2011 waren er ruim 400 inzendingen en werden er vijf duurzame lintjes uitgereikt, waarvan Jongstra er dus een ontving, omdat ze 'als duurzaam ontwerpster en ondernemer condities heeft weten te creëren voor haar bijzondere creaties: wandtapijten [en] in haar moderne kunstvoorwerpen duurzaamheid en traditionele ambachten en kunsten weet te combineren'.

Jongstra is uitgegroeid tot een sterk merk en een van de grote namen in Dutch Design. Zij werkt en woont samen met partner Marleen Engbersen in een huis dat fungeert als woonhuis, kantoor, wolververij, ontwerpstudio en schuur. Het bedrijf is zo succesvol dat de kunstenaar inmiddels zeven vaste medewerkers heeft en ongeveer vijftien freelancers. Jongstra: 'Ik ervaar de ontwikkeling van mijn werk als continu cadeautjes uitpakken. In het verleden ligt zoveel kennis besloten: botanische kennis, ambachtelijke kennis. Voor mij opent dat een wereld achter de waarneembare wereld. En ik ben ervan overtuigd dat deze duik in het verleden ook weer kennis oplevert om duurzame productie-methoden te ontwikkelen.' (Es 2011)

Literatuur en meer informatie

www.claudyjongstra.com

www.duurzamedinsdag.nl

www.waddengoud.nl

Es, G. van (2011) 'Nieuwe dingen ontstaan uit oude kennis'.

In: *NRC Handelsblad*, 10 oktober.